

תולדותיהם של צדיקים

שביבי אורה מתהלכות חיי הסוערים
של האי גאון וצדיק רבינו בעל
'להורות אתן'
זי"ע ועכ"י

גליון ז', כ"ג מנ"א תשפ"ו

העורך: יעקב שמעון (ב"ר עקיבא) געשטעטנער

קשר עליון

של רבינו ה"להורות נתן" זי"ע
עם גדולי ישראל זצ"ל

- ד -

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק ה"דברי יואל" מסאטמאר זי"ע

נולד בשנת תרמ"ז – נלב"ע ביום כ"ו מנחם אב תשל"ט

רבינו זי"ע היה מספר שאביו הרבני הצדיק רבי עמרם זצ"ל הי"ד לקחו פעם לנסיעה לעיר סאטמאר על אחד מהמועדים, ורבינו היה מספר שזוכר עוד את השולחן הטהור שערך הרה"ק מסאטמאר זי"ע אז.

כמו כן סיפר רבינו שהרה"ק מסאטמאר זי"ע ביקר פעם בביתם בנייפעסט כששהה לביקור בעיר.

וז"ל רבינו זי"ע בספרו "שיחות מלוה מלכה": "אספר לכם מעשה שהיה בנייפעסט. בבית המדרש שהתפלל בו אאמו"ר זי"ע, היתה תקנה כמדומה מהגה"ק הייטב לב זי"ע שאסור לשלוח ילדים לבתי ספר יותר ממה שמחוייבים עפ"י חוקי המדינה, ומי ששולח את ילדיו לבתי ספר אלו אין לו שום זכות בבית המדרש הזה. והנה אחד המתפללים, שלח את בנותיו לבית הספר שהיו בו כתות יותר מהחויב עפ"י חוקי המדינה, ואאמו"ר סבר שאסור לשלוח את הבנות לשם כי זה יותר מחק המדינה. והנה אאמו"ר היה נדבן גדול לאותו ביהמ"ד, והיה קונה מידי שבת בשבתו עליית רביעי, וטען אאמו"ר שאם אינם מקיימים את התקנות המוצבות בביהמ"ד, אינו מחוייב לשלם את הנדריים והנדבות שהבטיח ליתן לקופת ביהמ"ד. הגה"צ רבי חנניה יו"ט גאלדמאן זי"ע אב"ד

נייפעסט, שלח שאלה בענין זה לשאול את כ"ק אדמו"ר הגה"ק מהר"י ט"ב זי"ע מסאטמאר, ונדפסה התשובה בשו"ת דברי יואל (חוי"מ סי' קמ"א) עיי"ש, והגה"ק מסאטמאר כותב שאאמו"ר צודק בטענותיו שאסור לשלוח את הבנות לשם, אבל בסוף התשובה כותב, ומה שאמר רבי עמרם שאינו חייב לשלם את נדבותיו, זה אינו יכול לעשות, כי אי"כ לא ירצו לשלם לעולם, כי תמיד יאמרו הנודבים שאינם רוצים לשלם מחמת שימצאו איזה חסרון וריעותא בביהמ"ד. לפני כמה שנים נזדמן לי להיות בארה"ב, ושם הראה לי אחד מהרבנים שהיו ברשותו הרבה כתבים מגני הגה"ק מסאטמאר, ושם מצאתי את תוכן השאלה ששלח הגה"צ מנייפעסט זי"ע [כי בתשו' דברי יואל נדפסה רק התשובה, ותוכן השאלה אינה מובאת אלא בקצרה], וראיתי שהסכום מה שנדב אאמו"ר

סקשר עליון

של רבינו ה"להורות נתן" זי"ע
עם גדולי ישראל דז"ל

לאותו ביהמ"ד, היה שוה כעין עשרים דולר, ובאותם הימים היה סכום זה מכובד מאד, ויכלו להתפרנס ממנו כמחצית החודש". עכ"ל של רבינו זי"ע בספרו הנ"ל, ח"ג עמ' רס"א.

≈

הערת כ"ק רבינו זי"ע בספה"ק ויואל משה, מהדורת תש"כ, עמ' קנ"ו

דברי הרה"ק מסאטמאר זי"ע: דבשלוח הקן אינו כן שאם חוזר אחריו אי אפשר לקיים, דקרא

כתיב כי יקרא פרט למזומן

וכו'.

הערת כ"ק רבינו זי"ע:

לפע"ד צ"ע דלא ממעטינן

פרט למזומן אלא אווזין

שקננו בבית שקנוי לו וכרש"י

חולין (קלט:) ד"ה לפניך וד"ה

שארין וד"ה יוני שובך,

ובמשנה שם (קלח:) אמרו

איזהו שאינו מזומן כגון אווזין

שקננו בפרדס, ולא אמרו

רבותא טפי שאם חזר אחריו

בהרים דהוי אינו מזומן. ולא

נזכר ברמב"ם ושו"ע שאם

חזר אחריו דפטור, וע"כ

דכונת הגמרא שאינו חייב

לחזור ולהדר אחר קן.

לתועלת המעיינים, כ"ק רבינו

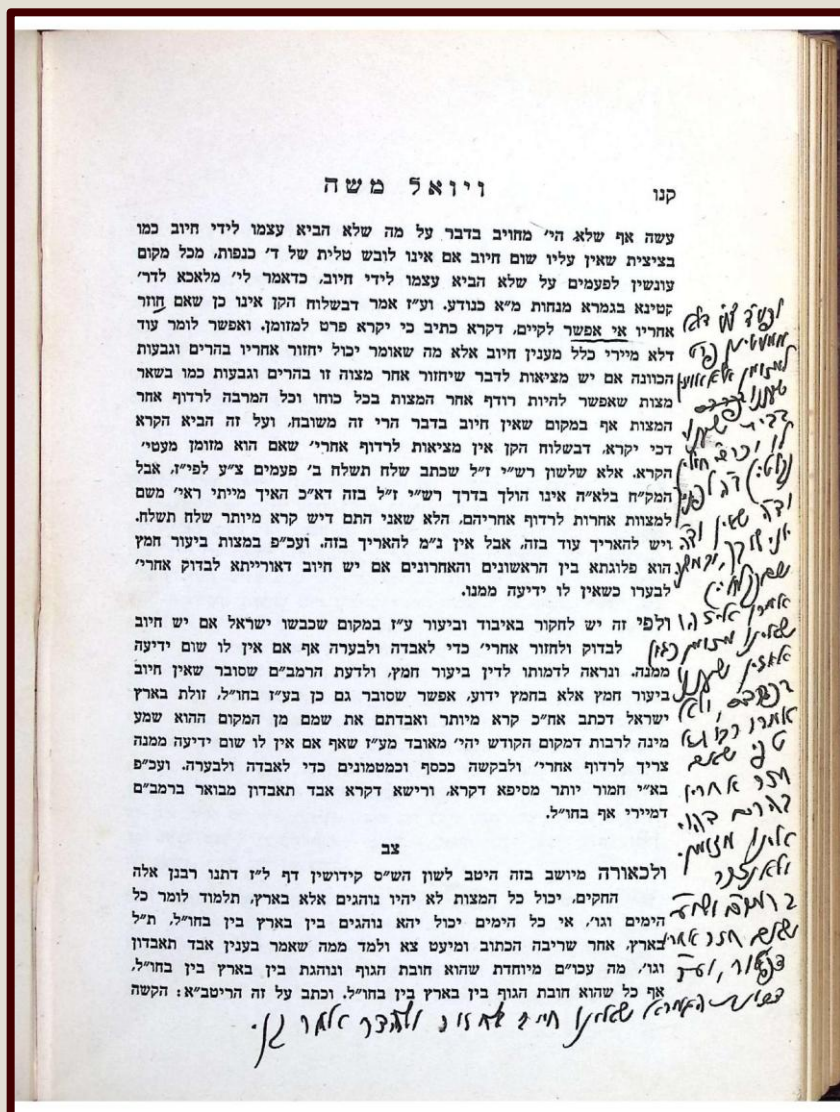
זי"ע האריך בדבריו אלו בס'

"להורות נתן" על התורה

פרשת כי תצא, עה"פ כי יקרא

קן ציפור.

≈

קשר עליון

של רבינו ה"להורות נתן" זי"ע
עם גדולי ישראל זצ"ל

**דרשה שדרש כ"ק רבינו זי"ע ביום כ"א כסלו תשס"ד – יום ההצלה של הרה"ק
מסאטמאר זי"ע – בעיה"ק ירושלים ת"ו**

אחז"ל (סנהדרין מא'): כינוס לצדיקים הנאה להם והנאה לעולם, והפירוש הפשוט שכאשר צדיקים מתכנסין ה"ז טובה הן להצדיקים המתכנסים והן לעולם כולו. אולם בשעה שאנו זוכים לראות כאן גדולים וצדיקים חסידים ואנשי מעשה שהתכנסו לכבוד יום ההצלה של צדיק יסוד עולם הגה"ק בעל ויואל משה זי"ע, עולה על הדעת לפרש, כנוס לצדיקים, כינוס שנערך לכבודו ולזכרו של אותו צדיק, הנאה להם ה"ז גורם הנאה לאותו צדיק בעולם העליון, שרואה כיצד תלמידיו וממשיכי דרכו מתאספים כדי לזכרו ולהתדבק בדרכיו הקדושים, והנאה לעולם שהוא טובה גדולה לכל העולם, כי ע"י שנוכרין בצדיק בעולם הזה הוא משפיע כל טוב מעולם העליון.

כשאנו עומדים היום בשנת החמשים ותשע להצלת הצדיק הזה מיד הרשעים, הננו נזכרים במה שכתב החת"ס ז"ל לפרש הפסוק נתת ליראיך נס להתנוסס, שבימי חנוכה עשה הקב"ה נס אחד שהוא מציאת פך שמן טהור, שעצם מציאתו היתה נס, ומנס זה התנוססו נסים הרבה שדלק שמונה ימים בבית המקדש – והנה הדור הזה שלא חי בימי החורבן הגדול, אינו יכול להשיג את גודל הנס של הצלת צדיק זה מידי הרשעים,

אחרי שהיה בידם כמה חדשים – והוא ניצל בנס בהשגחה פרטית, כדי להעמיד דור חדש של לומדי תורה ויראי ה', אשר הוא ג"כ בגדר פלאי ונסי, והיינו נתת ליראיך נס להתנוסס, שהקב"ה עשה נס ההצלה כדי להתנוסס נסים הרבה להעמיד דור חדש של עובדי ה' בעולם כולו, אשר זה עצמו הוא נס גדול, אשר מי שלא ראה את כל ההשתלשלות אינו יכול להשיג את גודל הנס, כי היה העולם שמם וחרב ונחרב וצדיק זה הקים דורות חדשים של ת"ח וצדיקים באופן פלאי.

כשאנו מתבוננים במאורעות של צדיק זה הננו נזכרים עוד במש"כ החת"ס לפרש הא דחולין (מו). דניטלה הכבד ונשתיירה ממנה כזית כשרה, ההוא פולמסא דאתא לפומבדיתא ערקו רבה ורב יוסף, פגע בהו ר' זירא, אמר להו ערוקאי כזית שאמרו במקום מרה, והוא תמוה מה ענין ערוקאי לדין זה – אבל הכונה דמצינו מחלוקת הקהלות, שבימי הנו"ב היה מלחמה בפראג ובני הקהלה רצו שהנו"ב ישאר ביניהם כדי שזכות הצדיק תגן עליהם בתוך העיר, אבל בעיר פפד"מ כשבא במצור שלחו את

קשר עליון

של רבינו ה"להורות נתן" זי"ע
עם גדולי ישראל זצ"ל

ההפלאה משם כדי שיתפלל מבחוץ כי אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים. והנה כאשר בא פולמוס לפומבדיתא ערקו משם רבה ורב יוסף, וכשפגעם ר' זירא אמר להם ערוקאי כזית שאמרו במקום מרה, שהצדיק הוא הכזית צריך להיות במקום מרה, דהיינו במקום צרה, כדי שזכותו תעמוד להם ולמה ערקו, ומסיק הגמרא הלכתא דתרוייהו בעי כזית במקום מרה ובמקום חיותא.

והנה הצדיק בעל ויואל משה זי"ע הנהיגו מן השמים שיצא ידי שתי הסברות, מקודם היה כזית במקום מרה, בידי הרשעים במשך חדשים ארוכים והיה בסכנת נפשות כל רגע, ואח"כ זכה וניצל מידם והיה כזית במקום חיותא, ובכח קדושתו העמיד דור חדש של תורה ויראי ה'.

וכדי להבין במקצת את גודל כחו של הגאון הקדוש זצ"ל, יש להתבונן בגמרא סוכה (נב.) שבעה שמות יש לו ליצר הרע, הקב"ה קראו רע שנאמר כי יצר לב האדם רע מנעוריו, משה קראו ערל, דוד קראו טמא, שלמה קראו שונא, ישעיה קראו מכשול, יחזקאל קראו אבן, יואל קראו צפוני שנאמר ואת הצפוני ארחיק מעליכם. וצ"ב אחרי שהנביאים הראשונים קראו ליצה"ר בכל שמות גנאי רע ערל רשע טמא, מה יתן ומה יוסיף מה שהנביא האחרון יואל קראו צפוני. אך י"ל דשונא שהוא גלוי בשנאתו אפשר להזהר מפניו, אבל שונא נסתר גרע ומסוכן טפי. וז"ש הנביא יואל שאחרי כל שמות הגנאי שכבר נאמרו על היצה"ר, הגרוע ביותר שהוא צפוני, שמצפין ומסתיר עצמו ומראה עצמו כצדיק וזהו היצה"ר הגרוע מכולן.

והנה כדי לגלות תחבולות היצה"ר צריכין אנו להא דאחז"ל (סנהדרין צג.): על מה שאמר הנביא ישע"י על משיח, ויצא חוטר מגזע ישי וגו' ונחה עליו רוח ה', רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ה', והריחו ביראת ה', ואמרו חז"ל והריחו ביראת ה' דמורח ודאין, וצ"ב דמשיח שיהיה שלם בכל המעלות רוח חכמה ובינה וגבורה, אמאי צריך לשפוט לפי הריח, – אך ר"ל שלפעמים היצה"ר מעטף עבירה במצוה עד שמצד חכמה ובינה אי אפשר להכירו, וע"כ מחונן הקב"ה בינה יתירה של והריחו ביראת ה', דיש כמה חושים לאדם, חוש הראייה, השמיעה, המישוש, הטעם, והחוש העדין ביותר הוא חוש הריח, שלפעמים מאכל שנראה טוב אם רוצים לדעת אם ראוי לאכול מריחין אותו – וכמו כן למלך המשיח יהיה חוש הריח בבחינת מורח ודאין, שעפ"י יוכלו לדעת מה הוא מצד הקדושה.

קשר עליון

של רבינו ה"להורות נתן" זי"ע
עם גדולי ישראל זצ"ל

והנה הגאון הקדוש בעל הנס היה לו כח אדיר של מנהיג ישראל למעלה משבעים שנה, והרבה שאלות הועלו לפניו, והנה מה שמפורש בשו"ע הלא נייטי ספר ונחזי, אבל יש ענינים שאף מי שיש בו רוח חכמה ובינה ועצה וגבורה, מ"מ צריך שהקב"ה יחוננו בבינה יתירה של בחינת והריחו ביראת ה', וכח זה היה להצדיק הזה שבכל דבר חדש שנתחדש בעולם הרגיש מיד בכח קדושתו אם היא מכח הקדושה או להיפוך ח"ו. והוא כענין הנביא יואל שאמר ואת הצפוני ארחיק מעליכם.

והנה הגה"ק זצ"ל בגודל כחו מסר נפשו להקמת מוסדות תורה בכל העולם על טהרת הקודש, ובתוכם בעיה"ק ירושלים, והם כמשי"כ בס' דברי יואל מיום שחרב ביהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד, וצ"ב מה לשון "בלבד", אך ר"ל כי אין להקב"ה בעולמו אלא אם ד' אמות של הלכה הם של הלכה בלבד בלא תערובת דברים אחרים.

והשי"ת יעזור שזכותו של הגה"ק בעל ויואל משה זצ"ל, תעמוד לכלל ישראל לגאלינו מן הגלות המר בגשמיות וברוחניות באר"י ובכל העולם, ונזכה לראות בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

מקורות:

צילומי הערות כ"ק רבינו זי"ע - מתוך המאגר הגדול של אוצר ספרי רבינו זי"ע.
דרשות כ"ק רבינו זי"ע - באדיבות מכון "להורות נתן".